
**meerjarenbeleidsplan
Erfgoedcentrum
Achterhoek en Liemers
2019-2022**

INNOVATIEF

en

flexibel

Vastgesteld AB 12 december 2018

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Innovatief en flexibel	6
3.	Uitvoering	8
3.1	Archiefbeheer	8
3.2	Regionale Identiteit	9
3.3	Organisatie	10
4.	Overzicht	11

Het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers is een Gemeenschappelijke Regeling waar acht Achterhoekse gemeenten aan deelnemen: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

Het doel van het Erfgoedcentrum zoals beschreven in de Gemeenschappelijke Regeling art. 3:

- a. het overeenkomstig de Archiefwet beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van archiefbescheiden van de deelnemende en andere overheidslichamen;*
- b. het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers en andere overheidslichamen als hiervoor genoemd onder a.;*
- c. het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord;*
- d. het binnen en in het verlengde van de onder a. tot en met c. omschreven doelstellingen, ontplooiën van activiteiten die direct en aanwijsbaar de financieel-economische positie van het Erfgoedcentrum ten goede komen.*

1. INLEIDING

Dit beleidsplan heeft betrekking op de periode 2019 – 2022. Het vorige beleidsplan, over de periode 2015 – 2018 had als focus ‘voortbouwen en ontwikkelen’. Het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (Erfgoedcentrum) zat nog in een opbouwfase. Na de oprichting in 2011 moest vooral voortgegaan worden op de ingeslagen weg: ambities formuleren en de organisatie zodanig inrichten dat er met reële verwachtingen aan die ambities gewerkt kon worden. Daarnaast was een belangrijk streven het ‘op de kaart zetten’ van het Erfgoedcentrum.

In de afgelopen vier jaar is het Erfgoedcentrum ver gekomen. Professionaliseringslagen zijn gemaakt qua bedrijfsvoering en het Erfgoedcentrum is van ‘nieuweling’ een bekende en veel gevraagde partner in het cultuurhistorische veld in de regio geworden. Het beheer van archieven en collecties en de daarbij behorende dienstverlening zijn op een hoger plan gebracht. Iets om trots op te zijn maar dat betekent niet dat we klaar zijn.

De samenleving en de overheid digitaliseren zeer snel. De overheid moet zorgen voor duurzaam beheer en toegankelijkheid van digitale overheidsinformatie en voor de langdurige bewaring van digitaal materiaal. Als koploper in Nederland is het Erfgoedcentrum hier al lang mee bezig en is een belangrijk aspect, het hebben en inrichten van een e-depot, inmiddels gerealiseerd. Maar de digitalisering en informatisering ontwikkelt zich steeds verder en we moeten zorgen dat onze organisatie ook mee kan met de toekomstige ontwikkelingen.

Er zijn ook nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de regionale identiteit, zoals de officiële erkenning van het Nedersaksisch als taal in Nederland en het coalitiepartnerschap in het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek. Dit biedt het Erfgoedcentrum kansen om zijn naam te vestigen en zijn rol als kennis- en streektaalinstituut in de regio te verstevigen.

Dit beleidsplan geeft aan welke richting en bijbehorende ambities en intenties het Erfgoedcentrum de komende jaren zal nastreven. Vooruitkijken, kaders en focus behouden is van belang voor positionering en toekomstbestendigheid, zeker voor een wat langere termijn. Innovatie en flexibiliteit zijn kernwoorden in dit beleidsplan. De taken die het Erfgoedcentrum uitvoert veranderen niet wezenlijk maar hoe die taken worden uitgevoerd wel. Dat is het gevolg van onder meer veranderende wet- en regelgeving en nieuwe, andere behoeftes van de klant. Om toekomstbestendig te kunnen zijn moet het Erfgoedcentrum ook flexibel zijn. Flexibiliteit is nodig om te kunnen meebewegen met ontwikkelingen die ons raken. Het Erfgoedcentrum moet hierop worden ingericht; een starre organisatie zal altijd achter de feiten aanlopen.

In dit beleidsplan zijn missie en kernwaarden benoemd als uitgangspunten voor alles waar het Erfgoedcentrum voor staat. In de visie zijn de speerpunten opgenomen voor de komende jaren. De strategie, de wijze waarop de visie uitvoering moet krijgen, is beschreven in het hoofdstuk daarna. Dit is onderverdeeld in ‘Archiefbeheer’, ‘In stand houden en bevorderen cultureel erfgoed’, en ‘Organisatie’. Het beleidsplan wordt tot slot in een overzicht samengevat.

2. INNOVATIE EN FLEXIBILITEIT

Het Erfgoedcentrum heeft twee duidelijke kerntaken: wettelijk archiefbeheer en in stand houden en onder de aandacht brengen van de regionale identiteit.

Met betrekking tot het archiefbeheer is er sinds een aantal jaren veel aandacht voor het beheer van digitaal archief en de daarmee samenhangende ontwikkeling van het e-depot. Het is echter niet de enige focus in archiefbeheer. Beheer van het 'papieren archief' blijft namelijk ook van belang en ook op dit gebied zijn er ontwikkelingen die een rol spelen. Zo zijn er met betrekking tot het behoud van archieven nieuwe conserveringstechnieken en mogelijkheden voor restauratie 'on demand'. Wat betreft de dienstverlening zijn er continu veranderingen in de maatschappij en in technische mogelijkheden die van invloed zijn op het ter inzage geven van archieven in welke vorm dan ook: manieren van beschikbaar stellen, tools voor (verfijning van) zoekopdrachten op internet, aanpassing van wet- en regelgeving omtrent privacy, etc.

De regionale identiteit, waarvan de streektaal een belangrijke component is, krijgt de laatste jaren steeds meer aandacht. Uitvoering van de bijbehorende taken kwam vanaf de oprichting van het Erfgoedcentrum onder grote druk te staan, met name als gevolg van bezuinigingen. Door de rol én kansen te pakken die de (hernieuwde) belangstelling voor dit aspect met zich meebrengt is er de mogelijkheid voor het Erfgoedcentrum om te groeien tot een bekend en deskundig expertisecentrum voor individuen en organisaties. Dit vraagt, nog meer dan voorgaande jaren, om projectmatige aanpak van activiteiten, hele nauwe samenwerking met andere organisaties in het culturele veld en inzet van nieuwe technieken/digitale mogelijkheden op het gebied van presentatie én PR.

Genoemde ontwikkelingen sluiten nog steeds naadloos aan bij de doelstellingen van het Erfgoedcentrum, maar vragen om een innovatieve en flexibele organisatie. Het Erfgoedcentrum moet niet alleen weten wat nodig is om op de ontwikkelingen te anticiperen, maar moet ook in staat zijn om dat wat nodig is uit te voeren. Het vraagt om een bestuur, beleid, medewerkers en systemen die meebewegen met relatief snel opvolgende veranderingen, om de werkzaamheden succesvol te kunnen blijven uitvoeren, de komende vier jaar maar ook de jaren daarna.

Missie

Het Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers is een professioneel en toekomstgericht kennis- en informatiecentrum voor de cultuurgeschiedenis van de regio. De dienstverlening is actief, innovatief en afgestemd op de vraag. Door middel van activiteiten wordt gebruik van de collecties en informatie daaruit, gestimuleerd. Voor de aangesloten overheidsorganisaties is het Erfgoedcentrum een deskundige partner op het gebied van de inrichting en het beheer van een betrouwbare en duurzame informatiehuishouding.

Visie

Het Erfgoedcentrum beheert archieven en collecties zodat deze direct of indirect door iedereen die daar interesse in heeft gebruikt kunnen worden. Daarbij moet het Erfgoedcentrum kunnen garanderen dat de beheerde informatie duurzaam, authentiek en integer is. Door een innovatieve en flexibele manier van werken kan worden ingespeeld op ontwikkelingen, om bij uitvoering van taken te voldoen aan wet- en regelgeving en de behoefte van de klant.

Kernwaarden

Voor het realiseren van de missie en de visie heeft het Erfgoedcentrum vier kernwaarden benoemd. Deze waarden zijn leidend voor de wijze waarop de organisatie naar buiten wil treden en de wijze waarop medewerkers intern met elkaar willen omgaan.

Deze kernwaarden zijn:

- *Professionaliteit*
- *Innovatie*
- *Inzicht*
- *Samenwerking*

Onderstaand overzicht geeft aan, niet onuitputtelijk, wat onder deze kernwaarden wordt verstaan.

KERNWAARDEN BELEIDSPLAN 2019-2022			
PROFESSIONALITEIT	INNOVATIE	INZICHT	SAMENWERKING
<ul style="list-style-type: none">• Beroepseigen/beroepsmatig• Vakkundigheid/heel vakkundig• Bekwaam• Deskundig• Volgens de regels van het beroep• Efficiënt• Bedreven• Capabel• Competent	<ul style="list-style-type: none">• Vooruit kijken• Bewust van ontwikkelingen en je daarin verdiepen/naar handelen• Grensverleggend• Voorstellen doen tot verbetering/ vernieuwing• Nieuwe werkwijze bedenken, voorstellen, uitvoeren• Anderen meenemen in ontwikkelingen/ vernieuwingen• Koplopersrol op zich willen/ durven nemen• Handelt overwegend proactief• Komt uit eigen beweging met een nieuw plan of nieuwe oplossing• Is altijd op zoek naar nieuwe kennis en vaardigheden	<ul style="list-style-type: none">• Inlevingsvermogen• Gezichtspunten en context zien• Begrip voor visies/anderen• Mening/opvatting kunnen formuleren en onderbouwen• Goed geïnformeerd over maatschappelijke en politieke ontwikkelingen of andere omgevingsfactoren en deze kennis effectief benutten voor de eigen functie of de organisatie• Onderkennen invloed en gevolgen van eigen beslissingen/activiteiten• Is op de hoogte van gebeurtenissen in rest van de organisatie en houdt daar rekening mee	<ul style="list-style-type: none">• Bijdragen aan een gezamenlijk resultaat door een optimale afstemming van eigen kwaliteiten en belangen van anderen• Bijdragen aan een gezamenlijk resultaat ook wanneer dat niet van direct persoonlijk belang is• Deelt kennis en ervaring met collega's• Motiveert anderen om input te geven• Zorgt voor correcte informatievoorziening• Kan aandachtig luisteren• Als team handelen• Coöpereren/meewerken

3. UITVOERING

De uitvoering van het beleid wordt hier op hoofdlijnen beschreven. Verdere uitwerking vindt plaats in de jaarlijkse werkplannen.

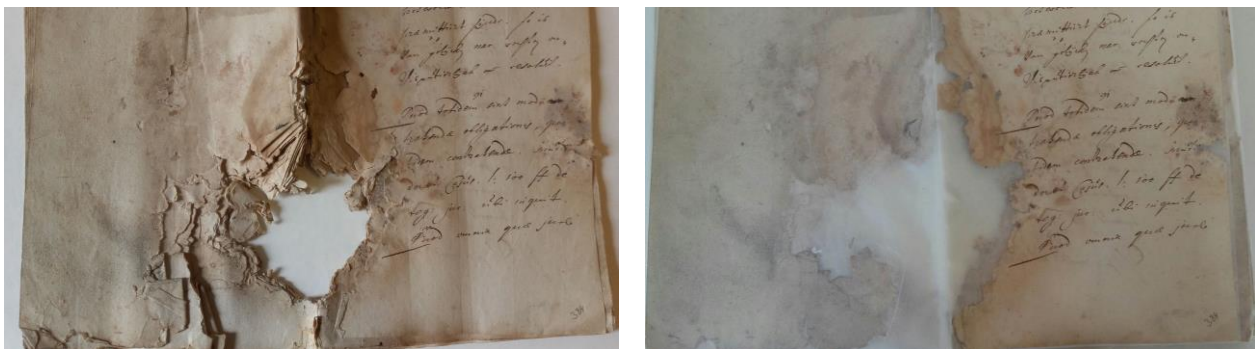
3.1 Archief- en informatiebeheer

Het Erfgoedcentrum zorgt voor archiefbeheer conform de wet- en regelgeving die hier betrekking op heeft. Dit betreft het fysieke, ook wel het analoge archief genoemd, én digitaal archief. Fysiek archief bestaat uit tastbaar stukken als papieren archiefbescheiden, perkamenten charters, foto's en filmbanden. Onder digitaal archief wordt verstaan archief dat alleen in digitale vorm bestaat omdat het een fysiek origineel vervangt ('substitutie') of omdat het in digitale vorm is ontstaan ('digital born').

Op basis van de Archiefwet heeft het Erfgoedcentrum ook een toezichthoudende taak. Deze wordt uitgevoerd door de archiefinspecteur. Aan de aangesloten gemeenten en gemeenschappelijke regeling wordt vanuit archieftoezicht een bijdrage geleverd aan het op orde brengen en houden van de informatiehuishouding om te voldoen aan de verplichtingen van de Archiefwet. De archiefinspectie is daarbij niet alleen toezichthouder maar ook deskundig gesprekspartner en adviseur.

Het e-depot, de archiefbewaarplaats voor digitale archieven, zal verder ontwikkeld worden. Eind 2018 is in samenwerking met zes gemeenten, het Waterschap Rijn en IJssel en Laborijn gestart met het verbeteren van de inrichting van het e-depot, het opstellen van procedures en het afstellen van processen op aansluiting van alle zorgdragers op het e-depot. Het Erfgoedcentrum heeft intern belangrijke stappen gezet wat betreft de inrichting als beheerorganisatie van het e-depot. De komende jaren staan in het teken van meer archieven opnemen en beschikbaar stellen van de aangesloten gemeenten en gemeenschappelijke regelingen, praktische handleidingen voor verschillende digitale werkprocessen opstellen en (inrichtings-)keuzes maken.

De dienstverlening is niet aanbod- maar vraaggericht. Vindbaarheid en doorzoekbaarheid van archieven en collecties worden continu verbeterd en scannen en restauratie gebeurt "on-demand". "On-demand" wil zeggen dat kan worden voldaan aan de vraag van de klant. Specifieke archiefstukken kunnen op aanvraag digitaal aangeleverd worden en archiefstukken die vanwege de slechte materiële staat niet ter inzage zijn, kunnen op aanvraag gerestaureerd worden. Uiterlijk 2022 moet het Erfgoedcentrum in staat zijn om zijn klanten volledig digitaal van informatie te voorzien. (Zie 'Informatie- en ICT-beleid 2017-2020').

Archiefstuk voor en na restauratie, uitgevoerd op verzoek van een klant (april 2018)

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan het toegankelijk maken van de archieven en collecties (inventariseren) en aan het materieel verzorgen daarvan (schadelijke materialen verwijderen, ompakken en opbergen in zuurvrij materiaal, etc.). Het streven is om de werkvoorraad nooit meer dan 5% van de gehele collectie (exclusief beeldcollecties) te laten zijn. Dat betekent dat nieuw verworven materiaal zo snel mogelijk bewerkt wordt waardoor werkvoorraad niet oploopt.

Het is van belang binnen de eigen organisatie in te zetten op professionalisering en digitalisering van de interne informatievoorziening. Dit moet zorgen voor een stabiele basis van in gebruik zijnde informatiesystemen en het moet zorgen voor informatie die juist, tijdig, volledig en transparant is. De aanpak, beleidskaders en planning hiervoor zijn opgenomen in het beleidsplan 'Informatie en ICT-beleid 2017-2020'. De uitvoering van het informatiebeleid vindt plaats op basis van jaarlijks op te stellen informatieplannen.

3.2 Regionale Identiteit

Het Erfgoedcentrum gaat zich meer profileren en zijn naam vestigen als kennis- en informatiecentrum op het gebied van de regionale identiteit. Daar zijn extra middelen voor nodig naast de bijdragen van de aangesloten gemeenten. Om die te genereren moet worden ingezet op de relatie met donateurs en 'Vrienden' en moeten sponsors betrokken worden bij activiteiten. Van belang is ook de bijdrage vanuit de provincie Gelderland. Een financiële bijdrage door de provincie is toegezegd tot en met 2020, er zijn geen toezeggingen voor de jaren daarna. Uit de ondertekening van het convenant tussen Rijk en provincies m.b.t. formele erkenning van het Nedersaksisch vloeit echter wel een 'verplichting' voort om dit in de betreffende provincie permanent te ondersteunen. Hier moet door het Erfgoedcentrum bij de provincie Gelderland op worden ingezet.

expositie regionale Rabobanken

streektaaldictee

voorstelling Open Monumentendag

Om de regionale identiteit onder de aandacht te brengen en te houden onder een breed publiek en mensen aan zich te binden organiseert het Erfgoedcentrum verschillende vaste en eenmalige activiteiten. Deze zijn gericht op diverse doelgroepen en behelzen diverse thema's. Dit kan variëren van het geven van rondleidingen en lezingen, het organiseren van exposities, filmavonden en het streektaaldictee tot het deelnemen aan Open Monumentendag en de Maand van de Geschiedenis.

Er zal actief gezocht worden naar samenwerking met organisaties, verenigingen en individuen, binnen en buiten de regio, op het gebied van streektaal, cultuur en (erfgoed)educatie en bestaande samenwerkingsverbanden zullen worden onderhouden en uitgebreid. Daarmee kunnen krachten en middelen gebundeld worden om doelgroepen te bereiken.

Op lokaal en regionaal niveau wordt daarbij gedacht aan musea, historische en dialect verenigingen en bibliotheken maar ook aan bijvoorbeeld auteurs en muzikanten. In het Nedersaksisch taalgebied wordt samengewerkt met organisaties als de IJsselakademie (Overijssel), Huus van de Taol (Drenthe), en het SONT en in Duitsland met cultuurhistorisch centrum KULT in Vreden.

Sinds 2017 is het Erfgoedcentrum coalitiepartner in het Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek (CEPA). Het CEPA 2017-2020 verloopt tot nu toe zeer succesvol. De projecten en activiteiten dragen bij aan de regionale identiteit en de profilering van het Erfgoedcentrum. De verwachting is dat op basis hiervan een nieuw CEPA 2021-2024 van start kan gaan en het streven is om hier als coalitiepartner aan verbonden te blijven.

Het Erfgoedcentrum verricht zelf geen onderzoek ten behoeve van artikelen maar ondersteunt een aantal vaste uitgaven. Dit betreft publicaties over de regio in de vorm van tijdschrift *Oer* en uitgaven van de Mr. H.J. Steenbergen-Stichting: de *Achterhoekse Almanak* en het *Jaarboek Achterhoek en Liemers*. De bijdrage wordt geleverd door input in de vorm van advies, aanlevering van beeldmateriaal en redactionele ondersteuning.

3.3 Organisatie

Het Erfgoedcentrum gaat uit van 'good governance': goed en verantwoordelijk bestuur. Er wordt gewerkt conform wet- en regelgeving en er is transparantie in bestuurszaken en beslissingen tegenover belanghebbenden. Met middelen wordt efficiënt en effectief omgegaan en er wordt actief en op verzoek algemeen en financieel verslag gedaan en verantwoording afgelegd.

Het beleid en bijbehorende taken worden uitgevoerd binnen de gestelde financiële kaders van de vastgestelde meerjarenbegroting.

Op het gebied van informatiebeleid wordt gewerkt conform de vastgestelde beleidsplannen 'Informatie- en ICT beleid 2017-2020' en 'Informatiebeveiligingsbeleid 2017-2020'. Om te kunnen beschikken over betrouwbare informatievoorziening ter ondersteuning van primaire processen en voor de bedrijfsvoering zijn procedures opgesteld en maatregelen genomen. Informatiebeleid en -beveiliging zijn continue processen en zijn daarom meegenomen in het kwaliteitssysteem.

Medewerkers moeten kunnen en willen werken volgens de genoemde kernwaarden ('Professionaliteit', 'Innovatie', 'Inzicht' en 'Samenwerking'), de gestelde functie-eisen en gemaakte resultaatafspraken. De deskundigheid en kwalificaties van huidig personeel wordt op peil gehouden door (bij)scholing en vrijgekomen vacatureruimte wordt ingevuld met medewerkers die over voldoende deskundigheid en kwalificaties (op termijn kunnen) beschikken. In cycli van personeelsgesprekken komen de aspecten aan de orde ter evaluatie en eventuele aan- en bijsturing. Voor uitvoering van additionele taken worden vrijwilligers, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en stagiaires ingezet.

Het Erfgoedcentrum staat open voor verdere regionalisering, al dan niet op basis van aansluiting bij de gemeenschappelijke regeling, in principe binnen de regio Achterhoek en Liemers. Op basis van dienstverleningsovereenkomsten kunnen specifieke werkzaamheden ten behoeve van derden uitgevoerd worden. Uitgangspunt is dat het meerwaarde heeft voor het Erfgoedcentrum in de zin van ondersteunen van de regiofunctie, efficiencyvoordelen en/of ontwikkeling van kwaliteit en deskundigheid.

4. OVERZICHT

ERFGOEDCENTRUM ACHTERHOEK EN LIEMERS 2019-2022

versie 09-10-2018

